

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Τεύχος 53

Επισκόπηση οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών
ειδήσεων για τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Σύνταξη-Επιμέλεια:

*Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Ε. Ξυδιά, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄*

- Δεκέμβριος 2020-

Περιεχόμενα

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα	4
1.1 Ενέργεια και Ορυκτά	4
- «Προοπτικές & Προκλήσεις στον Μεταλλευτικό Τομέα κατά τη διάρκεια του Covid-19» (17.11.2020)	4
1.2 Κατασκευών, δομικών υλικών και Real Estate	4
-Εκδοθείσες άδειες οικοδομής, Σεπτέμβριος 2020	4
-Αξία έργων κατασκευής και ολοκληρωμένων κατασκευαστικών έργων στο εξωτερικό (Ιαν.- Σεπ. 2020)	4
1.3 Τραπεζικός Τομέας & Χρηματιστηριακή αγορά	4
- Η νομισματική πολιτική παραμένει χαλαρή όσο ανακάμπτει η οικονομία	4
-Αύξηση του δανεισμού και των καταθέσεων στη Βόρεια Μακεδονία τον Οκτώβριο 2020	5
1.4 Τομέας Μεταφορών & Επικοινωνιών/Πληροφορικής	5
-Η Ταχυδρομική υπηρεσία της Βορείας Μακεδονίας "Macedonian Post" (sic) αποδέχτηκε την προσφορά συνεργασίας της τράπεζας τουρκικών συμφερόντων "Halk Bank" AD Skopje	5
-Ελαστικοφόρο τραμ θα κυκλοφορήσει στα Σκόπια	5
-Στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για τις μεταφορές επιβατών, γ' τρίμηνο 2020	6
-Επενδύσεις ύψους 50 εκατ. ευρώ σε οδικές υποδομές για διασύνδεση με τη Βουλγαρία	6
1.5 Αγροτικός τομέας και τομέας τροφίμων	6
-Πρόσθετα κονδύλια για το πρόγραμμα χρηματοδοτικής στήριξης στη γεωργία ύψους 900 εκατ. δηνariών	6
-Επένδυση κοινοπραξίας εγχώριων και ξένων επενδυτών "International Fresh Food"	6
1.6 Βιομηχανικός Τομέας	6
-Πάνω από 97% των εταιρειών στη Βόρεια Μακεδονία χρησιμοποίησαν υπολογιστές, το 2020	6
-Επιχειρηματικές τάσεις στη μεταποιητική βιομηχανία, Οκτώβριος 2020	7
-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, Σεπτέμβριος 2020	7
1.7 Τομέας Τουρισμού	7
-Το ΝUK ζητά βοήθεια από τις εταιρείες που οργανώνουν παραδοσιακά γιορτινές εκδηλώσεις	7
-Τουρισμός, Σεπτέμβριος 2020	8
1.8 Τομέας Εμπορίου	8
-Δείκτες κύκλου εργασιών στον εμπορικό τομέα (στοιχεία Οκτωβρίου 2020)	8
-Εξωτερικό Εμπόριο Βορείας Μακεδονίας Σεπτέμβριος 2020	8
1.9 Τομέας Υγείας & Περιβάλλοντος	8
-Κίνδυνος οικολογικής καταστροφής για τις λίμνες της Βορείας Μακεδονίας	8
1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος	9
-Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών Βορείας Μακεδονίας (24.11.2020)	9
-Bytyqi: Εκδήλωση για την παγκόσμια εβδομάδα επιχειρηματικότητας	9
-Πληροφορίες πιστοληπτικής ικανότητας για εταιρείες Σερβίας, Κροατίας, Μαυροβουνίου και Σλοβενίας	9
-Νέες εταιρείες και υψηλότεροι μισθοί στις βιομηχανικές ζώνες	9
-Συνεχίζεται η αυξήσεις μισθών στη Βόρεια Μακεδονία, Σεπτέμβριος 2020	10
2. Οικονομικές ειδήσεις	10
-Αρνητικές οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στη Βόρεια Μακεδονία, γ' τρίμηνο 2020	10
-Πληθωρισμός στη Βόρεια Μακεδονία, Οκτώβριος 2020	10
-Αξιολόγηση Fitch για τη Βόρεια Μακεδονία: BB+ με αρνητικές προοπτικές, Νοέμβριο 2020	10
-Το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί ελαφρώς στο 60% το 2021	10
-Υποβολή προς έγκριση στη Βουλή του προϋπολογισμού της Βορείας Μακεδονίας για το 2021	10
-Ο προϋπολογισμός του 2021 προβλέπει 1,14 δισ ευρώ για τη στήριξη της εγχώριας οικονομίας	11
-Υψηλότεροι φόροι για ιδιοκτησία που δεν χρησιμοποιείται	11
-Συνάντηση Υπουργού Οικονομίας κ. Fatmir Besimi με εκπροσώπους του ΔΝΤ	11
2. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	11
-Υπογραφή συμφωνίας για εισαγωγή προϊόντων διατροφής από τη Βόρεια Μακεδονία στο Κατάρ	11
-Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης Εμπορίου & Συνεργασίας Βορείας Μακεδονίας - Ηνωμένου Βασιλείου (3.12.2020)	12
-Έκθεση Ινστιτούτου SELDI για την «Παραοικονομία στα Δυτικά Βαλκάνια»	12

5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος **13**

- Καταγγελία συμφωνιών με επενδυτές που δεν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους. 13
- Δυνατότητα ταξινόμησης οχημάτων με ξένες πινακίδες στη Βόρεια Μακεδονία 13
- Ψηφιακή πλατφόρμα "Για την πατρίδα, με αγάπη" ("For Homeland with Love") 13

6. Εκδηλώσεις, εκθέσεις, επισκέψεις **13**

- Διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Οικονομικές επιπτώσεις του Covid-19 στις χώρες των Βαλκανίων» του Ελληνο-Σερβικού Επιμελητηρίου Βορείου Ελλάδος (2.12.2020) – Συμμετοχή Γραφείου ΟΕΥ Σκοπίων 13
- Διαδικτυακή εκδήλωση για τα οφέλη της μεσογειακής/ελληνικής διατροφής στην υγεία (3.12.2020) 13
- Ποιες είναι οι πιο ευάλωτες επιχειρήσεις στην πανδημία 14
- Η Κυβέρνηση ξεκίνησε τη διαδικασία για την προμήθεια εμβολίων COVID-19 14
- Επέκταση υποστήριξης ιδιωτικού τομέα από Τράπεζα Ανάπτυξης Βόρειας Μακεδονίας 15

Σημειώσεις / Disclaimer :

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείτε πλέον να λαμβάνετε τα Ενημερωτικά Δελτία του Γραφείου ΟΕΥ-Σκοπίων, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας (ecocom-skorje@mfa.gr).
3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από το Υπουργείο Εξωτερικών, παρέχονται από τα υποκείμενα αυτών εκουσίως και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για παροχή ενημέρωσής τους ή για στατιστικούς σκοπούς. Η διαχείριση και προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στα οριζόμενα στο εθνικό, ενωσιακό και διεθνές δίκαιο σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εκάστοτε ισχύει (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων από το Υπουργείο Εξωτερικών: βλ. <http://www.agora.mfa.gr/prostasia-prosopikon-dedomenon>)
4. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο προέρχονται τόσο από επίσημες πηγές (Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, Κεντρική Τράπεζα, ιστοσελίδες Υπουργείων και δημοσίων φορέων κ.α.), όσο και από ειδήσεις σε έντυπα και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το Γραφείο ΟΕΥ - Σκοπίων τηρεί επιφύλαξη ως προς τις ειδησεογραφικές πηγές για τις οποίες δεν εγγυάται την ακρίβειά τους.

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα

1.1 Ενέργεια και Ορυκτά

- «Προοπτικές & Προκλήσεις στον Μεταλλευτικό Τομέα κατά τη διάρκεια του Covid-19» (17.11.2020)

Ο Υπουργός Οικονομίας κ. Kreshnik Bekteshi σε διεθνή τηλεδιάσκεψη για τις ορυκτές πρώτες ύλες που πραγματοποιήθηκε στο Βελιγράδι της Σερβίας, στις 17.11.2020, αναφέρθηκε στις προοπτικές και προκλήσεις στον Μεταλλευτικό Τομέα κατά τη διάρκεια του Covid-19. Είπε ότι η Βόρεια Μακεδονία, σε σύγκριση με το γεωγραφικό της μέγεθος, έχει μια τεράστια ποσότητα ακατέργαστων ορυκτών. Ως εκ τούτου, πρόσθεσε, είναι ζωτικής σημασίας η χώρα να αναπτύξει αυτόν τον κλάδο και να εξασφαλίσει οικονομική ανάπτυξη για το κράτος, καθώς και να επηρεάσει κάθε τμήμα της κοινωνίας. Ο Υπουργός ενημέρωσε για τα μέτρα που έλαβε η Κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας για τη στήριξη του μεταλλευτικού κλάδου κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης που προκλήθηκε από τον κορωνοϊό. Όπως ανέφερε ότι η Κυβέρνηση εξέδωσε διάταγμα που προσφέρει τη δυνατότητα αναβολής της εφαρμογής ορισμένων διατάξεων του νόμου για τις ορυκτές πρώτες ύλες κατά τη διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης που προκλήθηκε από την πανδημία, με σκοπό τη δημιουργία συνθηκών για ανεμπόδιστη εργασία μετά το τέλος της κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Σύμφωνα με τον Υπουργό, η κρίση επηρέασε και τον τομέα της εξόρυξης και ανέφερε ότι κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, η βιομηχανική παραγωγή σε αυτόν τον τομέα μειώθηκε κατά 9,7%, κυρίως των ορυχείων για μη μεταλλικές πρώτες ύλες, αλλά όπως ανέφερε ο κ. Bekteshi, οι προσδοκίες είναι η κατάσταση να παραμείνει σταθερή έως τα μέσα του 2021. Επισημάνει ότι υπάρχουν πάνω από 100 ενεργά ορυχεία στη χώρα για εκμετάλλευση τόσο μεταλλικών όσο και μη μεταλλικών πρώτων υλών και τόνισε ότι η Κυβέρνηση δεσμεύεται να εξασφαλίσει βιώσιμη εξόρυξη και να μειώσει στο ελάχιστο τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον και την υγεία των πολιτών.

1.2 Κατασκευών, δομικών υλικών και Real Estate

-Εκδοθείσες άδειες οικοδομής, Σεπτέμβριος 2020

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, τον Σεπτέμβριο του 2020 εκδόθηκαν συνολικά 248 άδειες οικοδομής, ήτοι 15,9% περισσότερες σε σχέση με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους. Σύμφωνα με τις εκδοθείσες άδειες οικοδομής, η αναμενόμενη συνολική αξία των κατασκευών ήταν 3.285.005 χιλιάδες δηνάρια, ήτοι 65,2% περισσότερο συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους. Από τον συνολικό αριθμό των εκδοθέντων οικοδομικών αδειών 139 (56,1%) προορίζονται για κτίρια, 33 (13,3%) για κατασκευές πολιτικού μηχανικού και 76 (30,6%) για ανακατασκευές. Από το σύνολο των 248 δομών, σε 161 (64,9%) οι επενδυτές είναι ιδιώτες και σε 87 (35,1%) δομές οι επενδυτές είναι επιχειρηματικές οντότητες. Κατά την περίοδο αναφοράς, 557 κατοικίες έχουν προγραμματιστεί για κατασκευή, με συνολική ωφέλιμη επιφάνεια 45.427 τ.μ.

-Αξία έργων κατασκευής και ολοκληρωμένων κατασκευαστικών έργων στο εξωτερικό (Ιαν.- Σεπ. 2020)

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2020, η συνολική αξία των κατασκευαστικών έργων στο εξωτερικό ήταν 200.928 χιλιάδες δηνάρια, ήτοι 17,0% λιγότερο σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με στοιχεία της εδώ Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Κατά την εν λόγω περίοδο, οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας έχουν ολοκληρώσει κατασκευαστικές εργασίες στο εξωτερικό αξίας 105.339 χιλ. δηναρίων, ήτοι 51,2% λιγότερο σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους.

1.3 Τραπεζικός Τομέας & Χρηματιστηριακή αγορά

- Η νομισματική πολιτική παραμένει χαλαρή όσο ανακάμπτει η οικονομία

Σε ομιλία της στην 25^η Ετήσια Συνέλευση της Ένωσης Χρηματοπιστωτικών Αγορών (ACI) της Βόρειας Μακεδονίας (27.11.2020), η Διοικήτης της Κεντρικής Τράπεζας της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας κα Anita Angelovska-Bezhoska σημείωσε ότι τα συναλλαγματικά αποθέματα βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο,

εξασφαλίζοντας τη διατήρηση της τρέχουσας χαλαρής πολιτικής. Οι παγκόσμιες συστάσεις για χαλαρές νομισματικές πολιτικές στοχεύουν να υποστηρίξουν την οικονομική ανάκαμψη τόσο κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αβεβαιότητας όσο και μετά την πανδημία, όταν η υγειονομική κρίση θα έχει τεθεί υπό έλεγχο. Την εν λόγω σύσταση ακολουθήσει και η Κεντρική Τράπεζα, διατηρώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες σταθερές. «Η πολιτική επιτοκίων εξακολουθεί να βρίσκεται στη θετική ζώνη», ανέφερε η Διοικήτής, «γεγονός που καθιστά θετικό και το περιθώριο έναντι της ΕΚΤ». Ωστόσο, δεδομένων των λεπτομερειών του νομισματικού καθεστώτος της χώρας, μηδενικό βραχυπρόθεσμο επιτόκιο (zero-bound) δεν μπορεί να εφαρμοστεί στη Βόρεια Μακεδονία, οπότε ο χώρος ελιγμών δεν είναι απεριόριστος. «Αυτό ισχύει και για την έκδοση πρόσθετης ρευστότητας, η οποία φυσικά αποτελεί εναλλακτική λύση, εάν χρειασθεί, αλλά σε βαθμό που δεν ασκεί πίεση στην αγορά συναλλάγματος». Η κα Angelovska-Bezhoska μίλησε, επίσης, για τις πρόσφατες προκλήσεις και προσδοκίες των χρηματοπιστωτικών αγορών για τους επόμενους μήνες. «Λαμβάνοντας υπόψη την απρόβλεπτη πορεία της κρίσης στον τομέα της υγείας, η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος παραμένουν υψηλά τόσο για τις παγκόσμιες οικονομικές ροές όσο και για τις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές», επεσήμανε η Διοικήτής.

-Αύξηση του δανεισμού και των καταθέσεων στη Βόρεια Μακεδονία τον Οκτώβριο 2020

Ο δανεισμός και οι καταθέσεις σημείωσαν σταθερή αύξηση τον Οκτώβριο τ.ε., με τις πιστώσεις προς τον ιδιωτικό τομέα να είναι υψηλότερες κατά 6,7% ετησίως, κυρίως λόγω της αύξησης του δανεισμού των νοικοκυριών κατά 9,0% ετησίως, ενώ ο εταιρικός δανεισμός αυξήθηκε επίσης κατά 4,4% ετησίως. Οι συνολικές καταθέσεις ήταν υψηλότερες κατά 5,5% ετησίως, αντανακλώντας τη διαρκή αύξηση τόσο των καταθέσεων νοικοκυριών όσο και των εταιρειών, σύμφωνα με στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας.

1.4 Τομέας Μεταφορών & Επικοινωνιών/Πληροφορικής

-Η Ταχυδρομική υπηρεσία της Βορείας Μακεδονίας "Macedonian Post" (sic) αποδέχτηκε την προσφορά συνεργασίας της τράπεζας τουρκικών συμφερόντων "Halk Bank" AD Skopje

Το Διοικητικό Συμβούλιο της δημόσιας επιχειρήσεις ταχυδρομείων της Βορείας Μακεδονίας AD "Macedonian Post" (sic) στη συνεδρίασή του, στις 17 Νοεμβρίου 2020, αποδέχθηκε την τελική προσφορά συνεργασίας της "Halk Bank" AD Skopje, τράπεζας τουρκικών συμφερόντων, ως την πιο ευνοϊκή, σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν εγκριθεί για την αξιολόγηση της προσφοράς. Σημειώνεται ότι, η Ταχυδρομική Υπηρεσία της χώρας συσσωρεύει χρέη εδώ και χρόνια και ως εκ τούτου η Κυβέρνηση αποφάσισε να την ιδιωτικοποιήσει. Προς τούτο, αναπτύσσεται σχετική μελέτη σκοπιμότητας, η οποία αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος του έτους. Σύμφωνα με δηλώσεις του Πρωθυπουργού κ. Zoran Zaev, εταιρείες από την Αυστρία, τη Σλοβενία, τη Ρουμανία και την Τσεχική Δημοκρατία εξέφρασαν ενδιαφέρον να την αναλάβουν. Όπως δημοσιεύεται στον ιστότοπο του Ταχυδρομείου, μετά τη σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταχυδρομείου, η προθεσμία για την εφαρμογή της απόφασης είναι δύο μήνες. «Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταχυδρομείου, αφού λάβει τη συγκατάθεση του Εποπτικού Συμβουλίου, προτείνει στην Κυβέρνηση υπό την ιδιότητά της ως Συνέλευση της Εταιρείας να δώσει τη συγκατάθεσή της για τη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ των AD Macedonian Post και Halk Bank AD Skopje», αναφέρει η ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο του Ταχυδρομείου.

-Ελαστικοφόρο τραμ θα κυκλοφορήσει στα Σκόπια

Ένα ελαστικοφόρο τραμ θα κυκλοφορήσει στα Σκόπια με τη βοήθεια δάνειου 70 εκατ. ευρώ από την EBRD. Η Κυβέρνηση επιβεβαίωσε το σχέδιο νόμου περί χρέους προς την EBRD μετά τη σύμβαση δανεισμού για τη χρηματοδότηση του έργου. Το έργο περιλαμβάνει την καθιέρωση δύο γραμμών για το τραμ με διαδρόμους που προορίζονται μόνο για τα τραμ με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας της μεταφοράς επιβατών από το Gjorce Petron στο Novo Lisice και από το Butel στο Kisela Voda, με σκοπό τη μείωση της διάρκειας της μεταφοράς, καθώς και τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Το επόμενο βήμα είναι το νομοσχέδιο που θα εγκριθεί στο κοινοβούλιο και μετά θα υπογραφεί η σύμβαση με την EBRD. Ταυτόχρονα, πρέπει να προετοιμαστεί η ιδέα του έργου για τη γραμμή από το Gjorce Petron έως το Lisice. «Ο εκτιμώμενος αριθμός επιβατών σε αυτήν τη γραμμή είναι περίπου 65.000 καθημερινά. Σύμφωνα με τις αρχικές εκτιμήσεις, η διάρκεια του ταξιδιού αναμένεται να μειωθεί κατά 50% σε σχέση με τα λεωφορεία», τόνισε ο Δήμαρχος των Σκοπίων κ. Petre Silegov.

-Στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για τις μεταφορές επιβατών, γ' τρίμηνο 2020

Σύμφωνα με στοιχεία της εδώ Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, το γ' τρίμηνο του τρέχοντος έτους, συνολικά 638.000 επιβάτες μεταφέρθηκαν με οδικές μεταφορές, 9.186 χιλιάδες επιβάτες στις αστικές-προαστιακές μεταφορές, 68.000 επιβάτες στις σιδηροδρομικές μεταφορές και 199.184 επιβάτες στις αεροπορικές μεταφορές. Το γ' τρίμηνο 2020, σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2019, η ποσότητα των εμπορευμάτων που μεταφέρθηκαν στις εμπορευματικές οδικές μεταφορές μειώθηκε κατά 26,8%, στις σιδηροδρομικές μεταφορές αυξήθηκε κατά 4,4%, ενώ στις αεροπορικές μεταφορές μειώθηκε κατά 40,1%.

-Επενδύσεις ύψους 50 εκατ. ευρώ σε οδικές υποδομές για διασύνδεση με τη Βουλγαρία

Σύμφωνα με δηλώσεις του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών της Βόρειας Μακεδονίας κ. Blagoj Bochvarski, η Κυβέρνηση θα επενδύσει 50 εκατ. ευρώ στις οδικές υποδομές για να συνδεθεί με τη Βουλγαρία. Ο κ. Bochvarski σημείωσε ότι οι επενδύσεις σε νέους δρόμους στο ανατολικό τμήμα της χώρας είναι επενδύσεις καλής γειτονίας και ότι θα επιτρέψουν καλύτερη σύνδεση και συνεργασία των Δήμων, των επιχειρήσεων και των πολιτών και στις δύο πλευρές των συνόρων. Ανέφερε ότι, το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών επενδύει ακόμη περισσότερο στην κατασκευή νέων δρόμων στο ανατολικό τμήμα της χώρας. Το πρώτο τμήμα του δρόμου ταχείας κυκλοφορίας Shtip-Kochani έχει ήδη κατασκευαστεί, ενώ το δεύτερο τμήμα το οποίο βρίσκεται υπό κατασκευή, είναι πολύ σημαντικό για τη σύνδεση του Shtip και του Kochani, αλλά και για τη σύνδεση αυτής της περιοχής με τη συνοριακή διάβαση με τη Βουλγαρία, δήλωσε ο κ. Bochvarski, προσθέτοντας ότι ο δρόμος Makedonska Kamenica-Delchevo έχει ήδη ανακατασκευαστεί. Πρόσθεσε, επίσης, ότι και ο δρόμος Berono-Klupalo έχει ανακατασκευαστεί. Ανέφερε ότι το α' τρίμηνο 2021 θα ανακοινωθεί νέα διαδικασία για την επιλογή αναδόχου για την κατασκευή της πρώτης άμεσης σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ Βόρειας Μακεδονίας και Βουλγαρίας.

1.5 Αγροτικός τομέας και τομέας τροφίμων

-Πρόσθετα κονδύλια στο πρόγραμμα χρηματοδοτικής στήριξης στη γεωργία ύψους 900 εκατ. δηνάρων

Η Κυβέρνηση ενέκρινε 900 εκατ. δηνάρια, πρόσθετα κονδύλια για το πρόγραμμα χρηματοδοτικής στήριξης στη γεωργία, για το 2020. Σύμφωνα με το Υπουργείο Γεωργίας, Δασοκομίας και Υδάτινης Οικονομίας, αυτά τα κεφάλαια θα χρησιμοποιηθούν για την πληρωμή καθυστερήσεων του Προγράμματος για χρηματοδοτική στήριξη στη γεωργία του 2019, και αφορούν: γάλα που έχει παραδοθεί σε εγγεγραμμένους αγοραστές, πληρωμή κεφαλαίων για την περίοδο από τον Οκτώβριο του 2018 έως το Σεπτέμβριο του 2019, οπωροκηπευτικά που έχουν παραδοθεί σε εγκαταστάσεις μεταποίησης, φυτικές καλλιέργειες που έχουν παραδοθεί προς επεξεργασία, οικονομική υποστήριξη για βιολογική παραγωγή και οικονομική υποστήριξη προς ευπαθείς περιοχές.

-Επένδυση κοινοπραξίας εγχώριων και ξένων επενδυτών "International Fresh Food"

Πραγματοποιήθηκε επένδυση εγχώριων και ξένων επενδυτών International Fresh Food στον χώρο της παραγωγής νωπού κρέατος κοτόπουλου στο χωριό Ginovci, του Δήμου Rankovce, ύψους 50 εκατ. ευρώ και δημιουργίας περισσότερων από 3.000 νέων θέσεων εργασίας σε βάθος 5ετίας. Στο πλαίσιο της εν λόγω επένδυσης προβλέπεται η κατασκευή αγροκτημάτων, σφαγείων και συναφών χώρων σε όλη τη επικράτεια.

1.6 Βιομηχανικός Τομέας

-Πάνω από 97% των εταιρειών στη Βόρεια Μακεδονία χρησιμοποίησαν υπολογιστές, το 2020

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας, το 2020, το 97,3% των επιχειρήσεων χρησιμοποίησαν υπολογιστή στην εργασία τους. Η σταθερή ευρωζωνική σύνδεση στο διαδίκτυο χρησιμοποιήθηκε από το 91,6% των επιχειρήσεων με 10 ή περισσότερους υπαλλήλους. Από το συνολικό αριθμό επιχειρήσεων, το 54,5% είχε ιστότοπο / ιστοσελίδα. Όσον αφορά στο ηλεκτρονικό εμπόριο, το 6,2% των επιχειρήσεων έλαβε παραγγελίες ηλεκτρονικών πωλήσεων μέσω δικτύων υπολογιστών και το 5,5% των επιχειρήσεων έλαβε παραγγελίες πωλήσεων μέσω διαδικτύου για προϊόντα ή υπηρεσίες, μέσω ενός ιστότοπου.

-Επιχειρηματικές τάσεις στη μεταποιητική βιομηχανία, Οκτώβριος 2020

Οι διευθυντές των επιχειρηματικών οντοτήτων αξιολόγησαν ότι ο δείκτης εμπιστοσύνης στη μεταποιητική βιομηχανία τον Οκτώβριο 2020, ανήλθε σε 13,8. Είναι κατά 0,8 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερος σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο 2020 και 8,0 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερος σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2019. Η κατάσταση με τον τρέχοντα όγκο παραγγελιών παραγωγής τον Οκτώβριο 2020 είναι πιο ευνοϊκή σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, καθώς και οι προσδοκίες για τον όγκο παραγωγής για τους επόμενους τρεις μήνες, ενώ τα αποθέματα τελικών προϊόντων μειώνονται. Η εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης είναι πιο ικανοποιητική σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, αλλά λιγότερο ικανοποιητική σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2019. Ο αριθμός των εργαζομένων αναμένεται να μειωθεί. Το μέσο επίπεδο χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας των επιχειρήσεων τον Οκτώβριο 2020 αυξήθηκε στο 68,1% της κανονικής χρήσης. Ως παράγοντες που εκτιμάται από τους επιχειρηματίες ότι επηρεάζουν περισσότερο τον περιορισμό του όγκου παραγωγής, τον Οκτώβριο 2020, θεωρούνται οι ακόλουθοι: ανεπαρκής εξωτερική ζήτηση με ποσοστό 20,2%, αβεβαιότητα του οικονομικού περιβάλλοντος με 17,2%, έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού με 15,5% και ανεπαρκής εγχώρια ζήτηση με 13,4%.

-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, Σεπτέμβριος 2020

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, συνολικά, τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, ήταν 106,2. Ο συνολικός κύκλος εργασιών των κύριων βιομηχανικών ομίλων τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, ήταν υψηλότερος στα «ενδιάμεσα αγαθά, εκτός από την ενέργεια» κατά 3,2% και στα «κεφαλαιουχικά αγαθά» κατά 15,8%, αλλά χαμηλότερος στα «διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 8,3% και τα «μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 3,5%. Ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, το Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2020, ήταν 118,8, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2020, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο-Σεπτέμβριο 2019, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία ήταν συνολικά 88,6.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στην εγχώρια αγορά τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, ήταν 100,5. Ο κύκλος εργασιών στη βιομηχανία στην εγχώρια αγορά από τους κυρίους βιομηχανικούς ομίλους τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, ήταν υψηλότερος στα «ενδιάμεσα αγαθά, εκτός από την ενέργεια» κατά 9,2%, αλλά χαμηλότερος στα «κεφαλαιουχικά αγαθά» κατά 29,5%, στα «διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 7,2% και στα «μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 2,2%. Ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στην εγχώρια αγορά τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2020, ήταν 109,8, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2020, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο-Σεπτέμβριο 2019, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στην εγχώρια αγορά ήταν 97,3.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στη μη εγχώρια αγορά τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, ήταν 108,4. Ο κύκλος εργασιών στη βιομηχανία στη μη εγχώρια αγορά από τους κυρίους βιομηχανικούς ομίλους τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, ήταν υψηλότερος στα ενδιάμεσα αγαθά, εκτός από την ενέργεια κατά 1,5% και στα κεφαλαιουχικά αγαθά κατά 17,1%, αλλά χαμηλότερος στα διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατά 11,9% και στα μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά κατά 4,4%.

Ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στη μη εγχώρια αγορά τον Σεπτέμβριο 2020, σε σύγκριση με τον Αύγουστο 2020, ήταν 121,5, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2020, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο-Σεπτέμβριο 2019, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στη μη εγχώρια αγορά ήταν 86,4.

1.7 Τομέας Τουρισμού

-Το ΝΥΚ ζητά βοήθεια από τις εταιρείες που οργανώνουν παραδοσιακά γιορτινές εκδηλώσεις

Το Ανεξάρτητο Επιμελητήριο της Βιομηχανίας Φιλοξενίας (ΝΥΚ) ανακοίνωσε την έναρξη εκστρατείας #investForHelp για την υποστήριξη της βιομηχανίας φιλοξενίας. Ειδικότερα, ενθαρρύνει τις εταιρείες να ανακαταλείμουν μέρος του προγραμματισμένου εταιρικού προϋπολογισμού τους για τις εκδηλώσεις της Πρωτοχρονιάς και να επενδύσουν ή να δωρίσουν στη βιομηχανία φιλοξενίας τα κονδύλια που προϋπολογίζονταν για εταιρικές εκδηλώσεις στο πλαίσιο των γιορτών. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει το Επιμελητήριο, 20 εκατ. ευρώ δεν παραμείνουν αδιάθετα εξ' αιτίας των μέτρων κατά της πανδημίας.

-Τουρισμός, Σεπτέμβριος 2020

Σύμφωνα με τα στοιχεία της εδώ Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο αριθμός των τουριστών τον Σεπτέμβριο του 2020 ήταν 44.313 και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων ήταν 117.118. Ο αριθμός των τουριστών τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, μειώθηκε κατά 63,9% και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων μειώθηκε κατά 57,5%. Ο αριθμός των εγχώριων τουριστών τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, αυξήθηκε κατά 33,7%, ενώ ο αριθμός των ξένων τουριστών μειώθηκε κατά 92,3%. Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων εγχώριων τουριστών τον Σεπτέμβριο του 2020, σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2019, αυξήθηκε κατά 26,0% και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων ξένων τουριστών μειώθηκε κατά 90,9%. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2020, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο αριθμός των τουριστών μειώθηκε κατά 60,4%: ο αριθμός των εγχώριων τουριστών μειώθηκε κατά 20,7%, ενώ ο αριθμός των ξένων τουριστών μειώθηκε κατά 83,8%. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2020, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ο αριθμός των διανυκτερεύσεων μειώθηκε κατά 46,3%: ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των εγχώριων τουριστών μειώθηκε κατά 14,1%, ενώ των ξένων τουριστών μειώθηκε κατά 84,0%.

1.8 Τομέας Εμπορίου

-Δείκτες κύκλου εργασιών στον εμπορικό τομέα (στοιχεία Οκτωβρίου 2020)

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, τον Οκτώβριο 2020, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2019, ο κύκλος εργασιών στο λιανικό εμπόριο μειώθηκε στις ακόλουθες ομάδες: Λιανική πώληση τροφίμων, ποτών και καπνού (κατά 3,1% σε ονομαστικούς όρους και 6,8% σε πραγματικούς όρους), Λιανική πώληση μη διατροφικών προϊόντων - εκτός καυσίμων (κατά 12,2% σε ονομαστικούς όρους και 12,5% σε πραγματικούς όρους), Λιανικό εμπόριο, εκτός από καύσιμα αυτοκινήτων (κατά 8,1% σε ονομαστικούς όρους και 10,0% σε πραγματικούς όρους), Λιανικό εμπόριο καυσίμων αυτοκινήτων (κατά 26,9% σε ονομαστικούς όρους και 15,6% σε πραγματικούς όρους).

-Εξωτερικό Εμπόριο Βόρειας Μακεδονίας Σεπτέμβριος 2020

Τον Σεπτέμβριο του 2020, οι εξαγωγές αγαθών παρουσίασαν αύξηση 4,0% ετησίως, γεγονός που αποτελεί ενθαρρυντική εξέλιξη από την έναρξη της πανδημίας. Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2020, οι εξαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 15,2%, κυρίως λόγω της πτώσης των εξαγωγών μηχανημάτων και εξοπλισμού μεταφορών, καθώς και χημικών και συναφών προϊόντων. Την ίδια περίοδο, οι εισαγωγές αγαθών μειώθηκαν κατά 13,2%.

1.9 Τομέας Υγείας & Περιβάλλοντος

-Κίνδυνος οικολογικής καταστροφής για τις λίμνες της Βόρειας Μακεδονίας

Η ξηρασία έχει αδειάσει δραματικά τις λίμνες Αχρίδα και Πρέσπες, και οι συνέπειες γίνονται αισθητές στα ποτάμια, των οποίων η στάθμη των υδάτων δεν έχει σταματήσει να μειώνεται καθ' όλη τη διάρκεια του μήνα. Το επίπεδο της λίμνης Αχρίδας βρίσκεται σε υψόμετρο 693,09 μέτρων πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, η οποία είναι 1 εκατοστό κάτω από το φυσικό υψόμετρο και 8 εκατοστά κάτω από το επίπεδο που ορίζεται στη Διμερή Συμφωνία που έχει συναφθεί με την Αλβανία. Η μακρά περίοδος ξηρασίας, αλλά και η ανεπαρκής διαχείριση των υδάτινων πόρων επισημαίνονται ως μέρος των λόγων αυτής της κατάστασης. Οι περιβαλλοντολόγοι φοβούνται ότι η χλωρίδα και η πανίδα θα καταστραφούν. Οι περιβαλλοντολόγοι επισημαίνουν ότι η χαμηλή στάθμη των υδάτων στη λίμνη Αχρίδα επηρεάζεται επίσης από την απόρριψη νερού από τη λίμνη μέσω του ποταμού Crn Drim για τις ανάγκες της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος

-Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών Βόρειας Μακεδονίας (24.11.2020)

Το δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών στη Βόρεια Μακεδονία, αρ. τεύχους Νο.15/2020 που δημοσιεύθηκε την 24η Νοεμβρίου τ.ε. είναι διαθέσιμο στην ακόλουθη ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ - Σκοπίων στη διαδικτυακή πύλη AGORA:

https://agora.mfa.gr/infofiles/TENDERS_November_2020_II%20mk.pdf.

-Bytyqi: Εκδήλωση για την παγκόσμια εβδομάδα επιχειρηματικότητας

Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης, αρμόδιος για τις Οικονομικές Υποθέσεις κ. Fatmir Bytyqi, παρακολούθησε μια εκδήλωση για την έναρξη της Παγκόσμιας Εβδομάδας Επιχειρηματικότητας, που διοργανώθηκε από την "Startup Makedonija" (sic) και πραγματοποιήθηκε μέσω τηλεδιάσκεψης. Ο κ. Bytyqi τόνισε ότι η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της κοινότητας εκκίνησης (startups) είναι προτεραιότητα και επιβεβαίωσε τις δεσμεύσεις της Κυβέρνησης για συνέχεια στην εφαρμογή της πολιτικής με τις οποίες θα δημιουργηθούν προϋποθέσεις για την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας των start-up and spinoff επιχειρήσεων. «Πιστεύω ότι είναι καθήκον της Κυβέρνησης να δημιουργήσει ευκαιρίες και ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την επιχειρηματικότητα και τις νεοσύστατες εταιρείες και το καθήκον σας να εκμεταλλευτείτε το καλύτερο από αυτήν. Κατά τα τελευταία τρία χρόνια, το «Ταμείο για καινοτομία και τεχνολογική ανάπτυξη (FITR)» στήριξε περίπου 550 εταιρείες, οι μισές από αυτές ξεκινούν με έναν συνολικό επενδυτικό κύκλο αξίας 75 εκατ. ευρώ. Πιστεύω ότι πρόκειται για μια απίστευτα καλή πρόοδο, αλλά θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για να το βελτιώσουμε, τόνισε ο κ. Bytyqi. Πρόσθεσε ότι σε μία από τις τελευταίες συνόδους της Κυβέρνησης, εγκρίθηκε το σχέδιο προϋπολογισμού για το 2021 όπου προβλέπονται περίπου 17,5 εκατ. ευρώ, περίπου 2 εκατ. ευρώ περισσότερα σε σύγκριση με το 2020, για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων του FITR. Επιπλέον, πρόσθεσε ότι οι επιχειρηματίες πρέπει να γνωρίζουν ότι η Κυβέρνηση είναι ο έντιμος και αφοσιωμένος συνεργάτης τους που θα υποστηρίξει τις ιδέες τους. Ο θεσμός της Παγκόσμιας Εβδομάδας Επιχειρηματικότητας παρατηρείται μεταξύ 16 και 22 Νοεμβρίου τ.ε. και πραγματοποιείται σε περίπου 170 χώρες του κόσμου και συνδέει περισσότερους από 10.000 εταίρους σε δραστηριότητες που στοχεύουν στη βελτίωση των συνθηκών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας.

-Πληροφορίες πιστοληπτικής ικανότητας για εταιρείες Σερβίας, Κροατίας, Μαυροβουνίου και Σλοβενίας

Η πλατφόρμα πληροφοριών πιστοληπτικής ικανότητας - BiznisMreza.mk ανακοίνωσε τη διευκόλυνση και την αύξηση της συνεργασίας των εταιρειών της Βόρειας Μακεδονίας με εταιρείες από την περιοχή, με τη βοήθεια του εργαλείου για γρήγορο έλεγχο της φερεγγυότητας των εταιρειών. Στους χρήστες της Βόρειας Μακεδονίας προσφέρονται τέσσερις νέες ενότητες στην πλατφόρμα BiznisMreza.mk, δηλαδή δεδομένα πιστοληπτικής ικανότητας για όλες τις εταιρείες από τη Σερβία, την Κροατία, τη Σλοβενία και το Μαυροβούνιο. Σημαίνει άμεση πληροφόρηση σχετικά με τα οικονομικά τους δεδομένα, την πιστοληπτική ικανότητα, την επιχειρηματική τάση, τις διαφορές, την ιδιοκτησία και τη δομή διαχείρισης. Η πλατφόρμα BiznisMreza.mk υποστηρίζεται από το Ταμείο Καινοτομίας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (FITR). Το BiznisMreza.mk είναι ένα σύνολο ακριβών διαδικτυακών επιχειρηματικών πληροφοριών, οι οποίες απαιτούνται για τη λήψη καθημερινών επιχειρηματικών αποφάσεων. Η μεγαλύτερη βάση δεδομένων παρέχει πληροφορίες σχετικά με το έργο περισσότερων από 80.000 ενεργών νομικών οντοτήτων της Βόρειας Μακεδονίας και τώρα υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για εταιρείες από τη Σερβία, την Κροατία, τη Σλοβενία και το Μαυροβούνιο. Περιέχει όλες τις τελευταίες πληροφορίες για όλα τα καταχωρημένα νομικά πρόσωπα σε ένα διαδικτυακό μέρος.

-Νέες εταιρείες και υψηλότεροι μισθοί στις βιομηχανικές ζώνες

Την είσοδο νέων εταιρειών στις βιομηχανικές ζώνες και την ευκαιρία αύξησης των μισθών των εργαζομένων, ανακοίνωσε ο νέος διευθυντής της TIDZ, κ. Jovan Despotovski. Σε τηλεοπτική συνέντευξη, ανέφερε ότι οι εταιρείες της TIDZ, μόνον τους τελευταίους 10 μήνες, έχουν επιτύχει συνολικές εξαγωγές 2,1 δισ. ευρώ και αποτελούν το 45% των συνολικών εξαγωγών σε εθνικό επίπεδο. Επεσήμανε ότι, αυτή τη στιγμή, 14.000 πολίτες εργάζονται σε επιχειρήσεις στις ζώνες και ότι γίνονται αναλύσεις για να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις να πληρώνουν υψηλότερους μισθούς. Στόχος είναι οι εταιρείες να καταβάλλουν στους εργαζόμενους 30%-50% υψηλότερους μισθούς μέχρι το 2024, δήλωσε ο κ. Despotovski και διευκρίνισε ότι, κατά την προσέλκυση επενδυτών, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ποιότητα κάθε επένδυσης, δηλαδή στο αν θα προσληφθούν εργαζόμενοι με μισθό 15 χιλιάδων, ή μεταξύ 700 και 1.200 ευρώ.

-Συνεχίζεται η αύξηση μισθών στη Βόρεια Μακεδονία, Σεπτέμβριος 2020

Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2020, ο καθαρός ονομαστικός μισθός αυξήθηκε κατά 8,1% ετησίως κατά μέσο όρο. Το Σεπτέμβριο του 2020, ανήλθε σε 27.405 δηνάρια (444 ευρώ), ενώ ο μέσος μικτός μισθός ανήλθε σε 40.913 δηνάρια (663 ευρώ).

2. Οικονομικές ειδήσεις

-Αρνητικές οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στη Βόρεια Μακεδονία, γ' τρίμηνο 2020

Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ) το γ' τρίμηνο 2020 ήταν αρνητικές για δεύτερο τρίμηνο στη σειρά, φτάνοντας σε -5,4 εκατ. ευρώ. Οι συνολικές ΑΞΕ τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2020 έφθασαν τα 119,5 εκατ. ευρώ (1,1% του ΑΕΠ σύμφωνα με εκτιμήσεις του Υπουργείου Οικονομικών για το 2020). Ο τρεχούμενος λογαριασμός σημείωσε έλλειμμα 43,3 εκατ. ευρώ το γ' τρίμηνο 2020, διευρύνοντας το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών για τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2020, σε 276,6 εκατ. ευρώ (2,6% του ΑΕΠ, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του εδώ Υπουργείου Οικονομικών για το 2020).

-Πληθωρισμός στη Βόρεια Μακεδονία, Οκτώβριος 2020

Τον Οκτώβριο του 2020, το ποσοστό πληθωρισμού ήταν 2,1% ετησίως. Κατά τους πρώτους δέκα μήνες του 2020, ο μέσος πληθωρισμός ήταν 1,0% ετησίως, αντανakλώντας κυρίως τον βασικό πληθωρισμό (core inflation 0,7%) και τον πληθωρισμό στα τρόφιμα (2,4%), ενώ οι τιμές του πετρελαίου μειώθηκαν κατά 11,1%.

-Αξιολόγηση Fitch για τη Βόρεια Μακεδονία: BB+ με αρνητικές προοπτικές, Νοέμβριο 2020

Ο διεθνής οίκος αξιολόγησης Fitch τον Νοέμβριο τ.ε. επιβεβαίωσε την αξιολόγηση της οικονομίας της Βόρειας Μακεδονίας σε «BB +», με αρνητικές προοπτικές. Η βαθμολογία στηρίζεται στη χρηστή διακυβέρνηση, την ανθρώπινη ανάπτυξη και την ευκολία επιχειρηματικών δεικτών και το ιστορικό συνεκτικών μακροοικονομική και δημοσιονομική πολιτική, η οποία στηρίζει τη μακροχρόνια ισοτιμία συναλλαγματικών ισοτιμιών με το ευρώ.

-Το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί ελαφρώς στο 60% το 2021

Οι προκαταρκτικές προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της Βόρειας Μακεδονίας δείχνουν ότι το δημόσιο χρέος του τρέχοντος έτους θα ανέλθει περίπου στο 60% και θα αυξηθεί κατά 1 με 2 ποσοστιαίες μονάδες το 2021. Οι μακροοικονομικές προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με τη δημοσιονομική πολιτική ενσωματώνουν τα τελευταία στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία το έλλειμμα του προϋπολογισμού του 2020 θα τοποθετηθεί στο 8,5% περίπου του ΑΕΠ, ακολουθούμενο από βαθμιαία δημοσιονομική εξυγίανση. «Δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός του 2021 δεν έχει εγκριθεί ακόμη, δεν υπάρχουν ακριβέστερα στοιχεία, αλλά σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας, η χρηματοδότηση του ελλείμματος θα προέρχεται από εγχώριες και ξένες πηγές. Επιπλέον, οι προβλέψεις εκτιμούν την εντατικοποίηση των δημόσιων έργων υποδομής, με αποτέλεσμα περαιτέρω εξωτερικό δανεισμό δημόσιων επιχειρήσεων, ενώ η ανακοίνωση ενός νέου πιστωτικού ορίου της Τράπεζας Ανάπτυξης θα επηρεάσει επίσης το δημόσιο χρέος. Λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά και τις αποπληρωμές δανείων κατά το τελευταίο τρίμηνο, αναμένεται ότι το δημόσιο χρέος του τρέχοντος έτους θα είναι περίπου 60%, αυξάνοντας κατά 1 με 2% το 2021», δήλωσε η Διοικήτης της Κεντρικής Τράπεζας κα Angelovska-Bezhoska. Σύμφωνα με αυτήν, είναι σημαντικό οι δαπάνες του προϋπολογισμού να κατευθύνονται πλήρως στη στήριξη της ανάπτυξης και των δυνατοτήτων της οικονομίας, εξασφαλίζοντας έτσι ταχύτερη σταθεροποίηση του δημόσιου χρέους μεσοπρόθεσμα. «Η πρόβλεψη του ΔΝΤ για την αύξηση των επιπέδων του δημόσιου χρέους στην περιοχή ανέρχεται σε 10-12 εκατοστιαίες μονάδες, παρόμοια με την αύξηση της Βόρειας Μακεδονίας, που είναι περίπου 11 εκατοστιαίες μονάδες», πρόσθεσε η Angelovska-Bezhoska.

-Υποβολή προς έγκριση στη Βουλή του προϋπολογισμού της Βόρειας Μακεδονίας για το 2021

Η Κυβέρνηση ενέκρινε και υπέβαλε το σχέδιο προϋπολογισμού του 2021 στο Κοινοβούλιο προς έγκριση. Τα συνολικά έσοδα και οι δαπάνες ανέρχονται σε 212,6 δισ. δηνάρια και 247,5 δισ. δηνάρια, αντίστοιχα. Το έλλειμμα του προϋπολογισμού για το 2021 εκτιμάται σε 34,9 εκατ. δηνάρια, δηλαδή 4,9% του προβλεπόμενου ΑΕΠ. Ο δεύτερος συμπληρωματικός προϋπολογισμός 2020 εγκρίθηκε τον Νοέμβριο τ.ε., παρέχοντας πρόσθετα κονδύλια για εμβόλια, φάρμακα, καθώς και ενίσχυση των ικανοτήτων υγείας.

-Ο προϋπολογισμός του 2021 προβλέπει 1,14 δισ ευρώ για τη στήριξη της εγχώριας οικονομίας

Σύμφωνα με δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών της Βόρειας Μακεδονίας κ. Fatmir Besimi, ο προϋπολογισμός του 2021 προβλέπει 1,14 δισ ευρώ για τη στήριξη της εγχώριας οικονομίας και ειδικότερα των επενδυτικών δραστηριοτήτων των εγχώριων επιχειρήσεων, προσελκύοντας άμεσες ξένες επενδύσεις, επενδύοντας σε ζώνες ανάπτυξης, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα, στηρίζοντας τον εγχώριο τουρισμό. Στις προτεραιότητες του Υπουργείου είναι οι πολίτες και η υγεία τους, ως εκ τούτου, θα διατεθούν 664 εκατ. ευρώ για τον τομέα της υγείας, ο οποίος θα καλύπτει τις υπηρεσίες δημόσιας υγείας, τα υλικά υγείας και τον εξοπλισμό, καθώς και τις επενδύσεις κεφαλαίου στην υγεία. Επίσης, θα διατεθούν 1,47 δισ ευρώ για κοινωνική προστασία για τη στήριξη ευάλωτων κατηγοριών πολιτών, ενεργητικών μέτρων απασχόλησης και άλλων μέτρων για τη διασφάλιση αξιοπρεπούς ζωής για όλους τους πολίτες. Προκειμένου να διασφαλιστεί η σταθερότητα στα δημόσια οικονομικά, προβλέπεται δημοσιονομική εξυγίανση, δήλωσε ο κ. Besimi, και σταδιακή μείωση του χάσματος μεταξύ εσόδων και δαπανών.

-Υψηλότεροι φόροι για ιδιοκτησία που δεν χρησιμοποιείται

Σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του ΠΘ της Βόρειας Μακεδονίας κ. Zaen σύντομα θα ξεκινήσει συζήτηση για τροποποιήσεις του νόμου περί φόρου ακίνητης περιουσίας. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχει πρόταση για σημαντική αύξηση του φόρου ακίνητης περιουσίας (τρεις φορές υψηλότεροι) για ακίνητα που δεν χρησιμοποιούνται (π.χ. δεύτερη κατοικία, εξοχικό, εταιρικές εγκαταστάσεις που δεν λειτουργούν), συμπεριλαμβανομένης της γεωργικής γης και της κρατικής περιουσίας (π.χ. ανεκμετάλλευτες εγκαταστάσεις Δήμων, αναξιοποίητες παιδικές κατασκηνώσεις). Η ρύθμιση θα λειτουργήσει και ως κίνητρο για την πώληση ή ενοικίαση των ανεκμετάλλευτων ακινήτων. Ο ΠΘ πρόσθεσε ότι ο νόμος θα ισχύει εξίσου για τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα.

-Συνάντηση Υπουργού Οικονομίας κ. Fatmir Besimi με εκπροσώπους του ΔΝΤ

Σύμφωνα με δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών, κ. Fatmir Besimi, σε συνάντηση με εκπρόσωπους της εδώ μόνιμης αντιπροσωπείας του ΔΝΤ, η πανδημία Covid-19 οδήγησε στη χειρότερη οικονομική κρίση μετά τη «Μεγάλη Ύφεση». Ανέφερε ότι οι προβλέψεις είναι δύσκολες, ωστόσο η μεσοπρόθεσμη προβολή είναι απαραίτητη και ζωτικής σημασίας για τον καθορισμό ενός μοντέλου ταχύτερης οικονομικής ανάπτυξης με βάση την καινοτομία, το ανθρώπινο κεφάλαιο και την ψηφιοποίηση. Ο Υπουργός Οικονομικών εξέφρασε την πεποίθηση ότι οι αναληφθείσες και προγραμματισμένες πολιτικές και μέτρα θα επιταχύνουν την οικονομική ανάπτυξη τα επόμενα πέντε χρόνια και θα αυξήσουν το αναπτυξιακό δυναμικό της εγχώριας οικονομίας μέσω επενδύσεων σε υποδομές, ενέργεια, περιβάλλον και ανθρώπινο κεφάλαιο και ψηφιοποίηση. Ανέφερε επίσης ότι, οι πολιτικές που θα υποστηρίξουν την εγχώρια ζήτηση, καθώς και τις επενδύσεις, την ανταγωνιστικότητα και την εξαγωγική δραστηριότητα θα συνεχιστούν το 2021, προκειμένου να επιταχυνθεί η ανάκαμψη της εγχώριας οικονομίας και να δημιουργηθεί μια βάση για επιταχυνόμενη οικονομική ανάπτυξη μακροπρόθεσμα. Επίσης, ανέφερε ότι, η προγραμματισμένη δημοσιονομική εξυγίανση, ο επανασχεδιασμός της δημοσιονομικής πολιτικής και η στρατηγική για οικονομική ανάκαμψη και επιτάχυνση της ανάπτυξης (SmartER Growth) αποτελούν μια σταθερή βάση για την επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης την επόμενη περίοδο, φτάνοντας στο επίπεδο της οικονομίας από την περίοδο πριν από την κρίση στο δεύτερο εξάμηνο του 2022 και μετά την ταχύτερη οικονομική ανάπτυξη. Τέλος τόνισε ότι, σύμφωνα με τις ενδεικτικές προβλέψεις, η οικονομική ανάπτυξη το 2025 αναμένεται να φθάσει το 5,9% και στην περίοδο από το 2026 έως το 2030 αναμένεται να σταθεροποιήσει τον μέσο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης στο 5,75% ετησίως.

2. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

-Υπογραφή συμφωνίας για εισαγωγή προϊόντων διατροφής από τη Βόρεια Μακεδονία στο Κατάρ

Σύμφωνα με εδώ δημοσιεύματα, στις 29.11.2020, η υπεραγορά λιανικής πώλησης του Κατάρ LuLu Hypermarket Qatar υπέγραψε μνημόνιο κατανόησης (MoU) με την Πρεσβεία της Βόρειας Μακεδονίας στην Ντόχα με σκοπό την προώθηση επιχειρηματικής συνεργασίας για την εισαγωγή γεωργικών προϊόντων, κρέατος και προϊόντων αυτού, Ajvar και τυριών της Βόρειας Μακεδονίας στο Κατάρ. Τα πρώτα προϊόντα που θα εξαχθούν στο Κατάρ είναι τα φρούτα και τα λαχανικά, το κρέας και τα προϊόντα αυτού (κυρίως αρνί), καθώς και το Ajvar (παραδοσιακό ψητό πιπέρι). Στόχος είναι η πρωτοβουλία να αποτελέσει τη βάση για ανάπτυξη των οικονομικών και επιχειρηματικών σχέσεων των δύο χωρών.

-Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης Εμπορίου & Συνεργασίας Βόρειας Μακεδονίας - Ηνωμένου Βασιλείου (3.12.2020)

Ο Υπουργός Εξωτερικών της Βόρειας Μακεδονίας, κ. Bujar Osmani και η Πρέσβυς του Ηνωμένου Βασιλείου στα Σκόπια, κα Rachel Galloway, υπέγραψαν (Σκόπια, 3.12.2020) Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης, Εμπορίου και Συνεργασίας, με στόχο την ενίσχυση των εμπορικών σχέσεων μεταξύ Βόρειας Μακεδονίας και Ηνωμένου Βασιλείου, μετά την επίσημη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit). Η Συμφωνία Εμπορικής Συνέχειας θέτει τη νομική βάση για τις μελλοντικές εμπορικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών, οι οποίες ρυθμίζονται επί του παρόντος με τη Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ της Βόρειας Μακεδονίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με σχετικές δηλώσεις των συμβαλλόμενων μερών, οι τρέχουσες εμπορικές συνθήκες παραμένουν αμετάβλητες στο πλαίσιο της Συμφωνίας, η οποία πρόκειται να τεθεί σε ισχύ μετά τη μεταβατική περίοδο του Brexit. Συγκρατούνται, επίσης, δηλώσεις της Βρετανίδας Πρέσβευς ότι, η Συμφωνία παρέχει επίσης μια πλατφόρμα για περαιτέρω δέσμευση, πολιτικό διάλογο και αυξημένη συνεργασία σε βασικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένου του περιβάλλοντος, της εκπαίδευσης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το συνολικό όγκο εξωτερικού εμπορίου, η Μεγάλη Βρετανία (με μερίδιο 7,5%) ήταν το 2019 ο δεύτερος σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας (μετά τη Γερμανία, με μερίδιο 27,5%). Την ίδια θέση διατήρησε και το πρώτο εξάμηνο του 2020, με μερίδιο 7,6%. Ως προς τις άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ), σε όρους αποθεμάτων, το 2019 το Ηνωμένο Βασίλειο κατέλαβε τη 2η θέση, μετά την Αυστρία, με επενδύσεις στη χώρα ύψους 659 εκατ. ευρώ περίπου.

-Έκθεση Ινστιτούτου SELDI για την «Παραοικονομία στα Δυτικά Βαλκάνια»

Σύμφωνα με την έκθεση "Hidden Economy in the Western Balkans 2020: Trends and Policy Options" του Ινστιτούτου Southeast Europe Leadership for Development and Integrity (SELDI), παρατηρούνται υψηλά επίπεδα και συνεχιζόμενη αύξηση της παραοικονομίας στα Δυτικά Βαλκάνια, με ποικίλες επιπτώσεις στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη: χαμηλή χρηματοδότηση και ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών, ανεπαρκής υγειονομική περίθαλψη και συνταξιοδοτική κάλυψη, αθέμιτος ανταγωνισμός και διαφθορά, άτυπες πρακτικές που παρεμποδίζουν την ανάπτυξη και την καινοτομία των επιχειρήσεων και δημιουργούν προβλήματα όσον αφορά στην πρόσβαση στη χρηματοδότηση, μείωση των μισθών και της αγοραστικής δύναμης, απώλειες κρατικών εσόδων κ.λπ. Ειδικότερα, τα στοιχεία του SELDI δείχνουν ότι η «κρυφή» απασχόληση εξακολουθεί να επικρατεί στην περιοχή. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, μεταξύ 2016 και 2019 ο δείκτης άτυπης απασχόλησης αυξήθηκε σε πέντε από τις έξι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων κατά 2,4% (στο Μαυροβούνιο) και 12,4% (στη Βόρεια Μακεδονία). Η Σερβία είναι η μόνη χώρα που παρουσιάζει μείωση από το 2016, ενώ το Κόσσοβο παραμένει η χώρα με το υψηλότερο ποσοστό «κρυφής» απασχόλησης (πάνω από 80%). Όσον αφορά στους εργαζόμενους χωρίς σύμβαση εργασίας, η έρευνα δείχνει ότι η κατάσταση είναι πιο ανησυχητική στο Κόσσοβο, όπου το 25% των εργαζομένων δεν έχουν γραπτή σύμβαση, ενώ στην Αλβανία το 34% των εργαζομένων λαμβάνουν υψηλότερες αποδοχές από αυτές που δηλώνονται («μισθό σε φάκελο» - "envelope wage"). Στη Βόρεια Μακεδονία, οι «μισθοί φακέλου» (αδήλωτοι) εντοπίζονται κυρίως στον κατασκευαστικό κλάδο. Ωστόσο, συχνά περιστατικά μπορούν επίσης να εντοπιστούν στους κλάδους της γεωργίας, της φιλοξενίας (ξενοδοχεία) και της εστίασης (καφετέριες και εστιατόρια). Όσον αφορά στην κοινωνική ασφάλιση, στο Κόσσοβο και στο Μαυροβούνιο το 24% και το 12% των εργαζομένων αντίστοιχα δεν έχουν κοινωνική ασφάλιση, ενώ το 34% των εργαζομένων στην Αλβανία και το 28% στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη έχουν κοινωνική ασφάλιση που καταβάλλεται με μισθό χαμηλότερο από τον πραγματικό. Από τις χειρότερες επιπτώσεις της άτυπης απασχόλησης στην περιοχή αφορά στην παροχή ασφάλισης υγειονομικής περίθαλψης, ζήτημα κρίσιμης σημασίας στο πλαίσιο της πανδημίας COVID-19. Οι άνθρωποι που απασχολούνται στην άτυπη οικονομία είναι πολύ πιο ευάλωτοι στις συνέπειες της πανδημίας COVID-19, καθώς οι αδήλωτοι εργαζόμενοι δεν μπορούν να επωφεληθούν από τα κυβερνητικά μέτρα έκτακτης ανάγκης και ανάκαμψης, τα κονδύλια του IPA ή τα 38 εκατ. ευρώ άμεσης στήριξης της ΕΕ για τα Δυτικά Βαλκάνια. Το ζήτημα αυτό επηρεάζει άμεσα τα άτομα, καθώς και έμμεσα ολόκληρη την κοινωνία, μέσω της περαιτέρω μείωσης των ήδη περιορισμένων δημόσιων οικονομικών για τις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, αναφέρεται στην έρευνα. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://seldi.net/wp-content/uploads/2020/11/Hidden-economy-in-the-Western-Balkans-2020-brif.pdf>

5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος

-Καταγγελία συμφωνιών με επενδυτές που δεν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους.

Το κράτος καταγγέλλει τις συμφωνίες με τους επενδυτές που δεν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους, επιβεβαιώνει ο Αντιπρόεδρος αρμόδιος για Οικονομικές Υποθέσεις κ. Fatmir Bytyqi. Σύμφωνα με τον ίδιο, αυτό γίνεται φιλικά και ορισμένοι από αυτούς ανακοίνωσαν ότι θα έρθουν ξανά για να υπογράψουν μια συμφωνία υποστήριξης, επειδή έχουν δημιουργηθεί προϋποθέσεις για περαιτέρω επενδύσεις.

-Δυνατότητα ταξινόμησης οχημάτων με ξένες πινακίδες στη Βόρεια Μακεδονία

Η Κυβέρνηση ενέκρινε νόμο για την ταξινόμηση των οχημάτων με ξένες πινακίδες κυκλοφορίας, ο οποίος αναμένεται να εγκριθεί από το Κοινοβούλιο σύντομα. Η συγκεκριμένη ρύθμιση στοχεύει στην ταξινόμηση των οχημάτων που έχουν αγοραστεί για φορολογικούς λόγους (αποφυγή υψηλών εισαγωγικών δασμών) από ξένες χώρες. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό, το κόστος εισαγωγής και ταξινόμησης των ξένων οχημάτων θα μειωθεί κατά 50%. Ο νόμος ορίζει ότι οι νέοι κανόνες θα ισχύουν για όλα τα μηχανοκίνητα οχήματα που έχουν εισαχθεί στη χώρα μέχρι την 1^η Οκτωβρίου 2020. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τελωνειακής Διοίκησης, τα περισσότερα από τα εισαγόμενα οχήματα προέρχονται από χώρες της ΕΕ, ήτοι από τη Γερμανία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβενία, και με την ταξινόμησή τους στη χώρα αναμένεται εισροή στον προϋπολογισμό περίπου 20 εκατ. ευρώ.

-Ψηφιακή πλατφόρμα "Για την πατρίδα, με αγάπη" ("For Homeland with Love")

Στην πρώτη συνεδρίαση της πλατφόρμας «Για την πατρίδα με αγάπη», ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης για οικονομικά θέματα κ. Fatmir Bytyqi σημείωσε ότι η πρωτοβουλία για την εν λόγω ψηφιακή πλατφόρμα στοχεύει στη συμμετοχή του εξειδικευμένου κοινού και των επαγγελματιών από όλους τους οικονομικούς τομείς στον διάλογο για την υιοθέτηση κρατικών πολιτικών για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Η ιδέα είναι μέσα από αυτή την πλατφόρμα να συγκεντρωθούν τα καλύτερα «οικονομικά μυαλά» και μέσω της ανταλλαγής απόψεων και θέσεων να συμβάλλουν στη χάραξη της οικονομικής πολιτικής και στρατηγικής και στην υιοθέτηση μέτρων για ταχύτερη και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη.

6. Εκδηλώσεις, εκθέσεις, επισκέψεις

-Διαδικτυακή ημερίδα με θέμα: «Οικονομικές επιπτώσεις του Covid-19 στις χώρες των Βαλκανίων» του Ελληνο-Σερβικού Επιμελητηρίου Βορείου Ελλάδος (2.12.2020) – Συμμετοχή Γραφείου ΟΕΥ Σκοπίων

Στις 2.12.2020 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή ημερίδα με θέμα τις «Οικονομικές επιπτώσεις του Covid-19 στις χώρες των Βαλκανίων», με κύριους ομιλητές τους Επικεφαλής των Γραφείων ΟΕΥ Αλβανίας, Βόρειας Μακεδονίας, Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, Βουλγαρίας, Ρουμανίας και Σερβίας. Την εκδήλωση διοργάνωσε το Ελληνοσερβικό Εμπορικό, Τουριστικό, Επαγγελματικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Βορείου Ελλάδας, με επίσημο προσκεκλημένο, από ελληνικής πλευράς, τον Καθηγητή Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης, του Τμήματος Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παν/μιου Μακεδονίας, κ. Δημήτριο Β. Σκιαδά, ο οποίος σκιαγράφησε τις επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 στην ελληνική οικονομία. Για την παρουσίαση του Γραφείου ΟΕΥ Σκοπίων, βλ. <https://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-anaxora/infofile/73025>). Την εκδήλωση παρακολούθησαν μέσω της πλατφόρμας Zoom περί τους 47 συμμετέχοντες, ενώ σε ζωντανή μετάδοση μέσω της πλατφόρμας Facebook (βλ. ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.facebook.com/greekserbianchamber/videos/140626934166071/>) καταγράφηκαν περισσότερες από 1.200 επισκέψεις (views).

-Διαδικτυακή εκδήλωση για τα οφέλη της μεσογειακής/ελληνικής διατροφής στην υγεία (3.12.2020)

Πραγματοποιήθηκε στις 3.12.2020, διαδικτυακή συζήτηση για τα ελληνικά τρόφιμα, τη μεσογειακή διατροφή και τις ευεργετικές συνέπειες στην υγεία, σε συνέχεια της πρωτοβουλίας «Εβδομάδα ελληνικής γεύσης - Ποιότητα σε ανταγωνιστικές τιμές» (24.10-1.11.2020), με διοργανωτές το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στο Μοναστήρι και το Γραφείο ΟΕΥ Σκοπίων. Επίσημη προσκεκλημένη της εκδήλωσης ήταν η διακεκριμένη Ελληνο-Αμερικανίδα Σεφ, κριτικός γεύσης και συγγραφέας κα Diane Kochilas, η οποία μίλησε για τα οφέλη της μεσογειακής/ελληνικής διατροφής στην υγεία, καθώς και για την ιδιαιτερότητα των ελληνικών προϊόντων

τροφίμων ως προς τη γεύση, την υγεία, τη βιωσιμότητα. Συντονιστής και οικοδεσπότης της εκδήλωσης ήταν ο Πρόξενος κ. Αχιλλέας Ρακίνας, ενώ η υπογράφουσα παρουσίασε τα αποτελέσματα της ως άνω εκδήλωσης «Week of Greek Taste», αναφέρθηκε στη σημασία της διατροφής για τους Έλληνες ως μέρος της καθημερινότητάς τους, της κοινωνικότητας και εν γένει της πολιτιστικής κουλτούρας και κληρονομιάς, ενώ σημείωσε την παρουσία των ελληνικών προϊόντων τροφίμων στην εδώ αγορά και τη θετική ανταπόκριση των καταναλωτών της Βόρειας Μακεδονίας (επισυνάπτεται σχετική παρουσίαση). Εκ των ερωτήσεων που διατυπώθηκαν, σημειώνεται ενδεικτικά ότι, η συζήτηση επικεντρώθηκε σε ακόλουθα επιμέρους θέματα που ανέπτυξε η κα Kochilas:

- ✓ Σύνδεση του διατροφικού μοντέλου με την εκπαίδευση, τη βιωσιμότητα και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, με αφορμή την ανάληψη της προεδρίας από την Ελλάδα στο πλαίσιο του Δικτύου για τη Μεσογειακή Διατροφή το έτος 2021.
- ✓ Θετικές συνέπειες της ελληνικής/μεσογειακής διατροφής για τη φυσική και ψυχική υγεία.
- ✓ Φρέσκα και διατηρημένα προϊόντα διατροφής και επιδράσεις στη διαμόρφωση της κουζίνας ανάλογα με την εποχή (χειμώνας-καλοκαίρι) και στο διατροφικό αποτέλεσμα (συνταγές).
- ✓ Πώς διασφαλίζεται ότι τα λαχανικά που διατίθενται στην αγορά είναι κατάλληλα επεξεργασμένα (π.χ. έχουν τύχει καλλιέργειας και επεξεργασίας με λιπάσματα ή φυτοφάρμακα).
- ✓ Η ιδιαιτερότητα και χρήση ιδιαίτερων ελληνικών προϊόντων όπως της "μαστίχας" και του "κουμκουάτ".
- ✓ Τα ελληνικά προϊόντα ως μέρος της διατροφής π.χ. για αθλητές.
- ✓ Πρόσθετες ουσίες, συντηρητικά, ζάχαρη και υγιεινή διατροφή.
- ✓ Δίαιτες για απώλεια βάρους – αναφορά σε προτάσεις διατροφής που είναι ευρέως γνωστές σε εδώ αγορά (π.χ. Keto diet).

Εκ των διαμειφθέντων στη συζήτηση, συγκερατείται το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων για τα ελληνικά προϊόντα, ακόμα και για αυτά που δεν υπάρχουν στην εδώ αγορά, αλλά και για την εξειδίκευση των ερωτήσεων που δείχνει ένα καταναλωτικό κοινό που γνωρίζει την αξία της ελληνικής διατροφής και θέλει να γνωρίζει περισσότερο και σε βάθος. Περαιτέρω, σημειώνεται καταληκτική επισήμανση για ανάληψη ενδεχομένων κοινών πρωτοβουλιών εκεί που η γαστρονομία συναντά τον τουρισμό.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν μέσω της πλατφόρμας Zoom περί τους 76 συμμετέχοντες, ενώ εκφράσθηκε ενδιαφέρον για επανάληψη αντίστοιχης δράσης στο μέλλον. Σημειώνεται ότι, την πρόσβαση στην πλατφόρμα Zoom παραχώρησε δωρεάν ο Σύλλογος Φιλίας και Συνεργασίας με την Ελλάδα «Πελαγονία» στο Μοναστήρι, που διαθέτει συνδρομή για αναβαθμισμένη λειτουργία. (Μπορείτε να παρακολουθήσετε τη συζήτηση στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.youtube.com/watch?v=0q5hX7aUn6o&t=1172s>).

COVID-19: Μέτρα αντιμετώπισης της εξάπλωσης του ιού & σχετική με τον κορωνοϊό ειδησιογραφία

-Ποιες είναι οι πιο ευάλωτες επιχειρήσεις στην πανδημία

Οι εταιρείες που είχαν χαμηλότερη παραγωγικότητα πριν από την πανδημία Covid-19 είναι πιο ευάλωτες και λιγότερο ανθεκτικές σε αυτήν την κρίση, και υπάρχουν πολλές στη Βόρεια Μακεδονία επειδή δεν αναδιαρθρώνονται σύμφωνα με τις συνθήκες της σύγχρονης εποχής και την τεχνολογική ανάπτυξη, δήλωσε η κα Blagica Petreski, Διευθύντρια στο Ινστιτούτο Οικονομικής Έρευνας και Πολιτικών "Finance Think".

-Έναρξη διαδικασίας για την προμήθεια εμβολίων COVID-19 στη Βόρεια Μακεδονία

Η Κυβέρνηση ξεκινάει τη διαδικασία για την προμήθεια εμβολίων κατά του ιού Covid-19, και ενέκρινε την πληρωμή 800.000 εμβολίων που προορίζονται για 400.000 πολίτες. Το κόστος ανέρχεται σε 6,7 εκατ. ευρώ και θα καλυφθεί από δάνειο της Παγκόσμιας Τράπεζας. Για το σκοπό αυτό υπάρχει δεσμευτική συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης της Βόρειας Μακεδονίας και της Παγκόσμιας Ένωσης Εμβολίων "GAVI ALLIANCE", για την προμήθεια εμβολίων μέσω του συστήματος COVAX. Σύμφωνα με τον Π/Θ κ. Zaev, τα εμβόλια θα πρέπει να φτάσουν στη χώρα τον Μάρτιο του επόμενου έτους και ότι οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγείας, ο στρατός και η αστυνομία θα εμβολιαστούν πρώτα.

-Επέκταση υποστήριξης ιδιωτικού τομέα από Τράπεζα Ανάπτυξης Βόρειας Μακεδονίας

Στη 29^η συνεδρίασή της, η Κυβέρνηση αποφάσισε να αυξήσει το αρχικό κεφάλαιο της Τράπεζας Ανάπτυξης της Βόρειας Μακεδονίας κατά 3 εκατ. ευρώ. Ο στόχος της επέκτασης του κεφαλαίου του είναι η επέκταση της υποστήριξης για τον ιδιωτικό τομέα, λαμβάνοντας υπόψη πόσο σκληρές έχουν γίνει οι συνθήκες στις οποίες λειτουργούν οι ιδιωτικές εταιρείες. Η Τράπεζα Ανάπτυξης δήλωσε ότι η διευρυμένη υποστήριξη για τον ιδιωτικό τομέα θα πραγματοποιηθεί με την επέκταση του τραπεζικού χαρτοφυλακίου με το ζήτημα των τελωνειακών εγγυήσεων, τα οποία αποτελούν μέρος του 4^{ου} συνόλου οικονομικών μέτρων για την αναζωογόνηση της οικονομίας. Μέσω της Τράπεζας Ανάπτυξης, έχουν εφαρμοστεί έως τώρα δύο άτοκες πιστωτικές γραμμές που υποστηρίζουν περίπου 1.400 πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με 18.000 υπαλλήλους. Επίσης, μέσω της Τράπεζας Ανάπτυξης, ευνοϊκά δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ύψους 50,9 εκατ. ευρώ τέθηκαν στη διάθεση 189 ιδιωτικών εταιρειών για έργα που πρόκειται να δημιουργήσουν 605 θέσεις εργασίας. Οι αιτήσεις για το τρίτο σύνολο άτοκων δανείων ύψους 31 εκατ. ευρώ με στοιχείο επιχορήγησης για πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις μέσω της Τράπεζας Ανάπτυξης μπορούν να υποβληθούν από τις 16 έως τις 30 Δεκεμβρίου 2020. Ένα εκατομμύριο ευρώ από αυτά τα χρήματα προέρχονται από τον εθνικό προϋπολογισμό και 30 εκατ. ευρώ από το πρόγραμμα IPA της ΕΕ.

Η Προϊσταμένη

Παγόνα Λάρδα
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'

Εκ μέρους όλων των συνεργατών του Γραφείου ΟΕΥ – Σκοπίων,
ευχόμαστε χαρούμενες γιορτές με υγεία, ευτυχία, ευημερία και δημιουργικότητα
για όλους εσάς και τις οικογένειες σας.

-Παγώνα Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥ Α'
-Ευτυχία Ξυδιά, Γραμματέας ΟΕΥ Α'

